

การพัฒนาระบบสารสนเทศ (Information System Development)

อ.ประเสริฐ สุทธิประภา

สาขาวิชาคอมพิวเตอร์ศึกษา วิทยาลัยการศึกษา

มหาวิทยาลัยราชภัฏร้อยเอ็ด

วงจรการพัฒนาระบบ

วงจรการพัฒนาระบบสารสนเทศ (Systems Development Life Cycle : SDLC)

SDLC ประกอบไปด้วยระยะต่างๆ ดังนี้

ระยะที่ 1 : การวางแผนโครงการ (Project Planning)

ระยะที่ 2 : การวิเคราะห์ (Analysis)

ระยะที่ 3 : การออกแบบ (Design)

ระยะที่ 4 : การนำไปใช้ (Implementation)

ระยะที่ 5 : การบำรุงรักษา (Maintenance)

ระยะที่ 1 การวางแผนโครงการ (Project Planning)

- กำหนดปัญหา
- กำหนดเวลาโครงการ
- ยืนยันความเป็นไปได้ของโครงการ
- จัดตั้งทีมงาน
- ดำเนินโครงการ

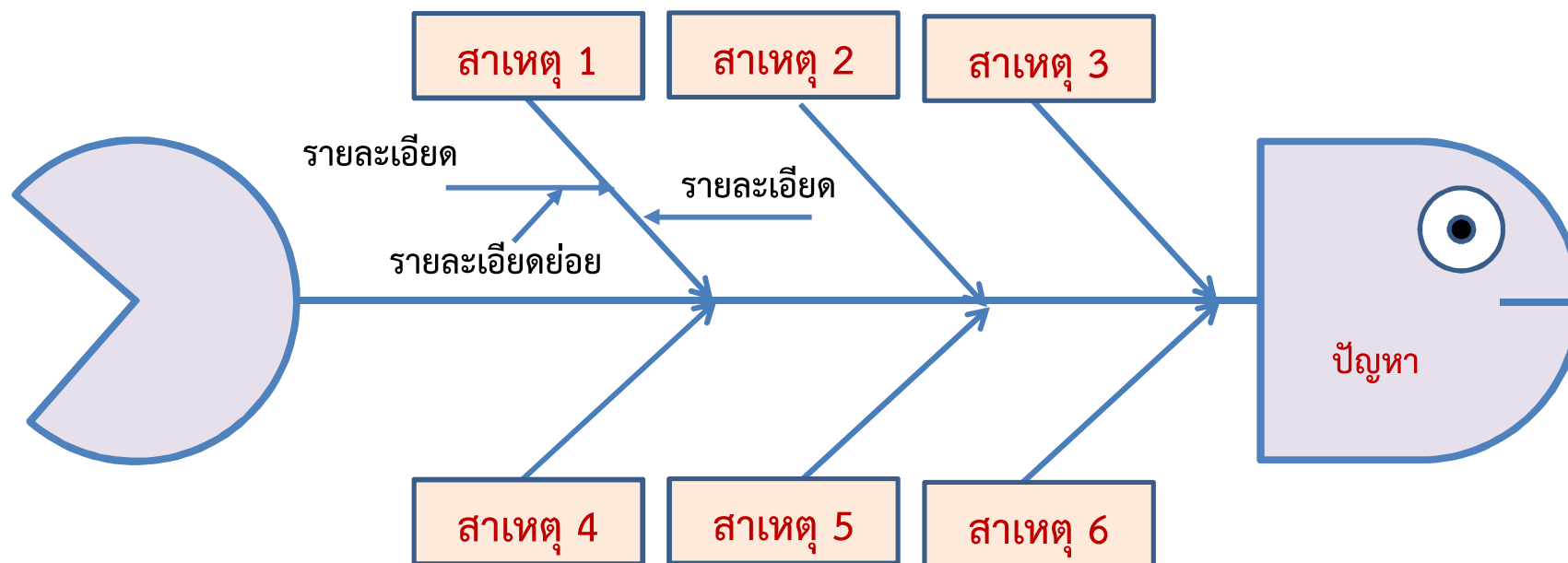

การกำหนดปัญหา (Problem Definition)

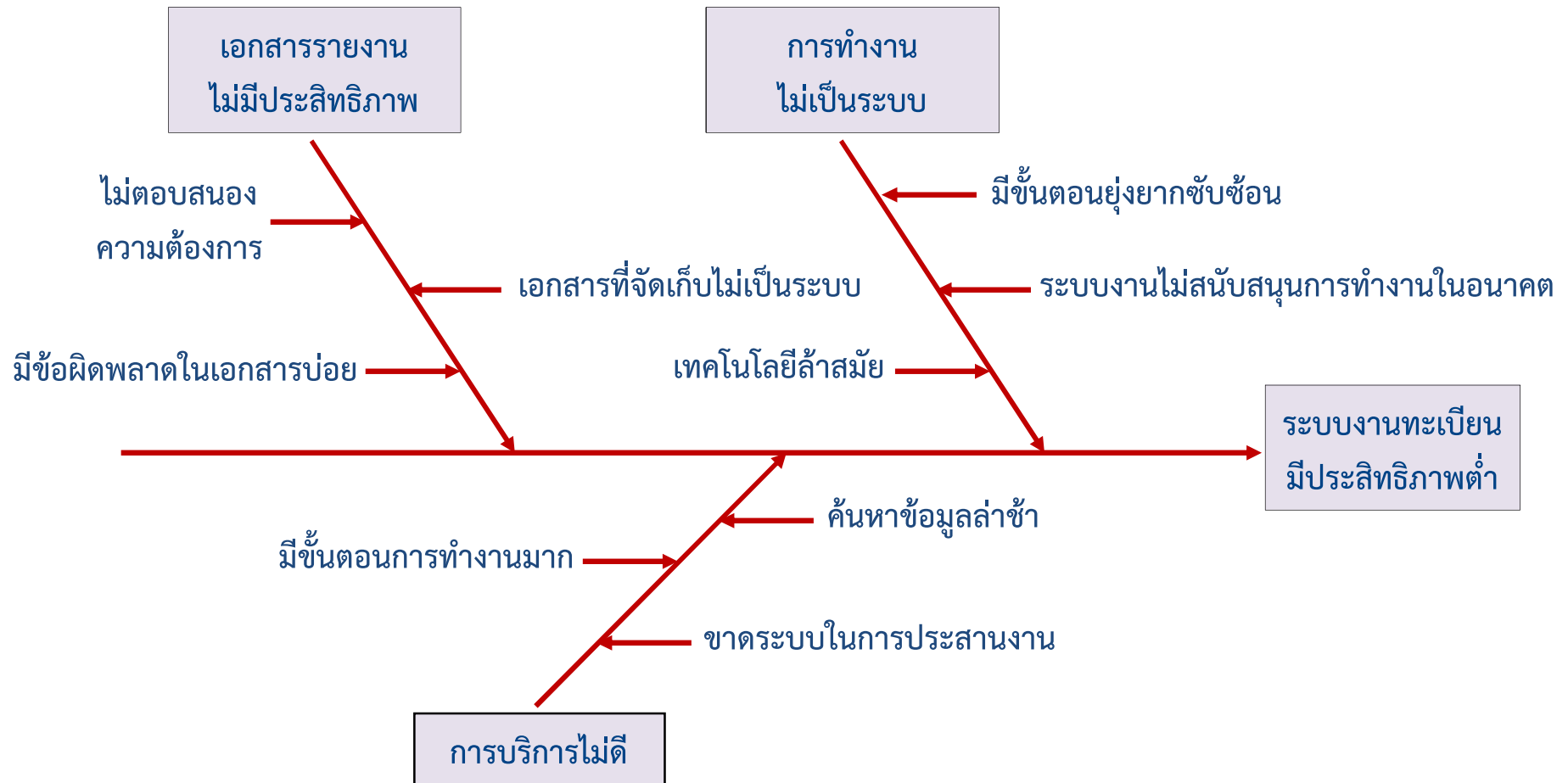
การเขียนแผนผู้ก้างปลา (Fishbone Diagram) เป็นอีกแนวทางหนึ่งที่สามารถนำมาประยุกต์ใช้ในการค้นหาสาเหตุของปัญหาได้เป็นอย่างดี อาจจะมีชื่อเรียกแผนผู้นี้อีกหลายชื่อ เช่น Cause-and-Effect Diagram หรือ Ishikawa Diagram

การกำหนดปัญหา (Problem Definition)

รูปแบบการเขียนแผนภูมิกระดูกปลา (Fishbone Diagram)

ตัวอย่างการเขียนแผนภูมิแก้างปลา (Fishbone Diagram) ระบบงานทะเบียน

การกำหนดเวลาโครงการ (Project Schedule)

เป็นการกำหนดว่าโครงการจะต้องทำอะไรบ้าง แต่ละกิจกรรมต้องใช้ทรัพยากรอะไร และใช้ระยะเวลาเท่าไร การกำหนดระยะเวลาโครงการยังเกี่ยวข้องกับการจัดลำดับความสัมพันธ์ของแต่ละกิจกรรม โดยจะพิจารณาว่ากิจกรรมใดควรทำก่อน กิจกรรมใดควรทำทีหลัง เครื่องมือที่นักวิเคราะห์ระบบนิยมนำมาใช้ในการจัดทำแผนกำหนดเวลาโครงการ คือ แผนภูมิ แจนต์ (Gantt Chart) และเพิร์ต (PERT)

CALLROOM - GANTT CHART

d/m/Y

Zoom In

Zoom Out

PROJECT:	SETUP BOOTH AT TRADESHOW	ESTIMATED EFFORT:	301
ASSIGNED USER:	ADMIN	ACTUAL EFFORT:	284
DESCRIPTION:	THE ANNUAL WIDGETS TRADESHOW WILL BE HELD IN SPRINGFIELD THIS YEAR. WE ARE GOING TO DESIGN A BOOTH SO GOOD, IT WILL KNOCK THE SOCKS OFF OF OUR COMPETITION. NO MORE FISH HEADS THROWN AT US THIS YEAR!		

Task	User	Start	Finish	Estim. Hrs	Spent Hrs	01/06	06/06	11/06	16/06	21/06	26/06	01/07	06/07	11/07	16/07	21/07	26/07	31/07	05/08
Build the marketing message theme	admin	01/06/2006	07/06/2006	32	40														
Order tradeshow booth	admin	07/06/2006	28/06/2006	80	70														
Order tradeshow graphics	admin	07/06/2006	28/06/2006	40	50														
Confirm booth number with the tradeshow	admin	28/06/2006	28/06/2006	4	2														
Organize union help	admin	29/06/2006	05/07/2006	24	10														
Order drayage	admin	29/06/2006	01/08/2006	40	40														
Order chotskies	admin	29/06/2006	15/08/2006	16	40														
Order lead capture device	admin	29/06/2006	15/08/2006	4	16														
Assign booth duty	admin	29/06/2006	31/08/2006	4	3														
Remind booth workers to wear their uniforms	admin	29/06/2006	31/08/2006	1															
Build press kits	admin	29/06/2006	01/08/2006	16	3														
Arrange partner meetings	admin	29/06/2006	15/08/2006	40	10														

LEGENDA

	Not Started
	In Progress
	Completed
	Pending Input
	Deferred

ตัวอย่างแผนภูมิแกนต์ (Gantt Chart) ที่แสดงถึงงานที่ต้องทำในโครงการ (แกนต์ตั้ง) และระยะเวลาที่ต้องใช้ในการดำเนินงาน (แกนต์นอน)

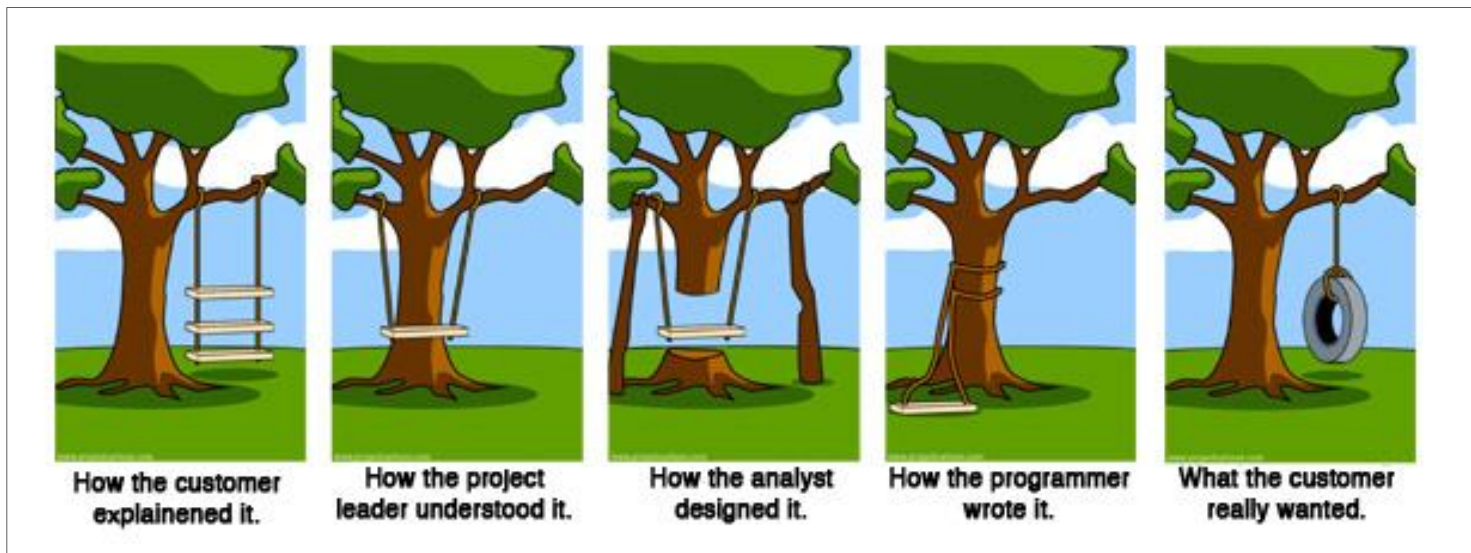
ระยะที่ 2 การวิเคราะห์ (Analysis)

เป็นการศึกษาระบบงานปัจจุบันพร้อมระบุแนวทางในการปรับปรุงกระบวนการที่ดีขึ้น เพื่อพัฒนาเป็นแนวคิดสำหรับระบบใหม่ขึ้นมา สิ่งที่สำคัญของระยะนี้ก็คือ “การรวบรวมความต้องการ (Requirement Gathering)” โดยจะตอบคำถามเกี่ยวกับสิ่งต่อไปนี้

“ใคร (Who) เป็นผู้ใช้ระบบ มีอะไรบ้าง (What) ที่จะต้องทำ และทำที่ไหน (Where) เมื่อไหร่ (When)”

ระยะที่ 2 การวิเคราะห์ (Analysis)

- วิเคราะห์ระบบงานปัจจุบัน
- วิเคราะห์ความต้องการในด้านต่างๆ เพื่อสรุปเป็นข้อกำหนด
- นำข้อกำหนดมาพัฒนาออกมาเป็นความต้องการของระบบใหม่
- สร้างแบบจำลองกระบวนการ (Data Flow Diagram : DFD)
- สร้างแบบจำลองข้อมูล (Entity Relationship Diagram : ERD)
- รวบรวมเอกสารที่สร้างขึ้นมาจัดทำเป็นข้อเสนอระบบ (System Proposal)

ภาพล้อเลียนเรื่อง Tire Swing ที่ถูกคำอธิบายความต้องการออกมา แต่ถูกตีความหมายในมุมมองที่แตกต่างกันตามแต่ละบุคคล

<http://skipwalter.net/2012/02/05/walters-laws/>

ระยะที่ 3 การออกแบบ (Design)

เป็นระยะที่มุ่งเน้นเกี่ยวกับวิธีการดำเนินงานระบบ ด้วยการนำแบบจำลองเชิงตรรก (Logical Model) ที่ได้จากระยะวิเคราะห์มาพัฒนาเป็นแบบจำลองเชิงกายภาพ (Physical Model)

ระยะที่ 3 การออกแบบ (Design)

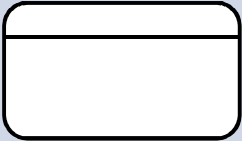

- การจัดการระบบ
- ออกแบบสถาปัตยกรรมของระบบ (Architecture Design)
- ออกแบบเอ้าต์พุตและยูสเซอร์อินเตอร์เฟซ
- การออกแบบฐานข้อมูล
- การสร้างต้นแบบ
- ออกแบบโปรแกรม

แผนภาพกระแสข้อมูล (Data Flow Diagram)

แผนภาพกระแสข้อมูล คือ เครื่องมือในการเขียนภาพการวิเคราะห์ระบบงาน ช่วยให้การวิเคราะห์เป็นได้ง่าย และใช้เป็นเครื่องมือหลัก ในการวิเคราะห์และการพัฒนาระบบ เป็นการสื่อสารเพื่อความเข้าใจในระบบงานที่พัฒนาให้ตรงกันของทีมงานผู้พัฒนาระบบด้วยกัน และใช้ในการทำความเข้าใจระบบงานกับกลุ่มผู้ใช้งานหรือเจ้าของระบบงาน

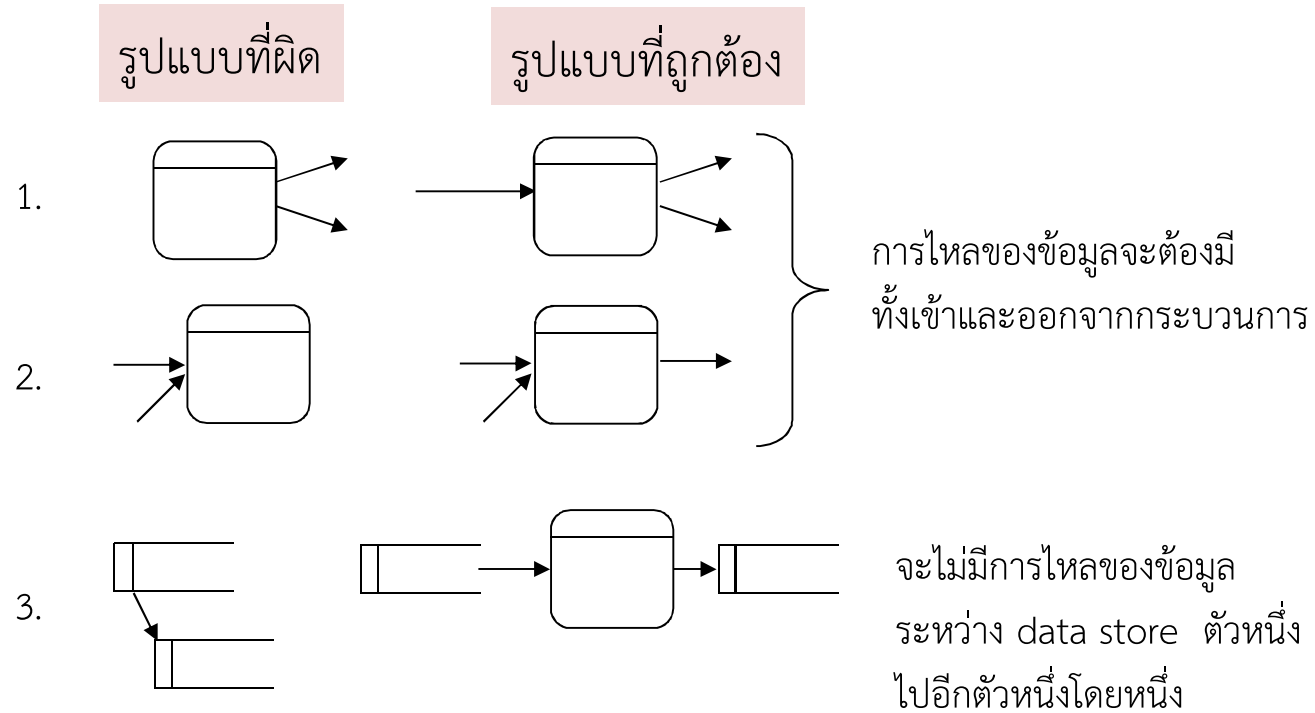
แผนภาพกระแสข้อมูล (Data Flow Diagram)

สัญลักษณ์ที่ใช้ในแผนภาพกระแสข้อมูล

สัญลักษณ์	ความหมาย	คำอธิบาย
	Process	การประมวลผล
	Data Flow	กระแสข้อมูล
	External Entity	แหล่งที่มา / ปลายทาง หรือ สิ่ง ที่อยู่ภายนอกขอบเขตระบบ
	Data Store	แหล่งเก็บข้อมูล
	Real-Time Link	การเชื่อมโยงสื่อสารระยะไกลที่มี การโต้ตอบกันแบบทันทีทันใด

แผนภาพกระแสข้อมูล (Data Flow Diagram)

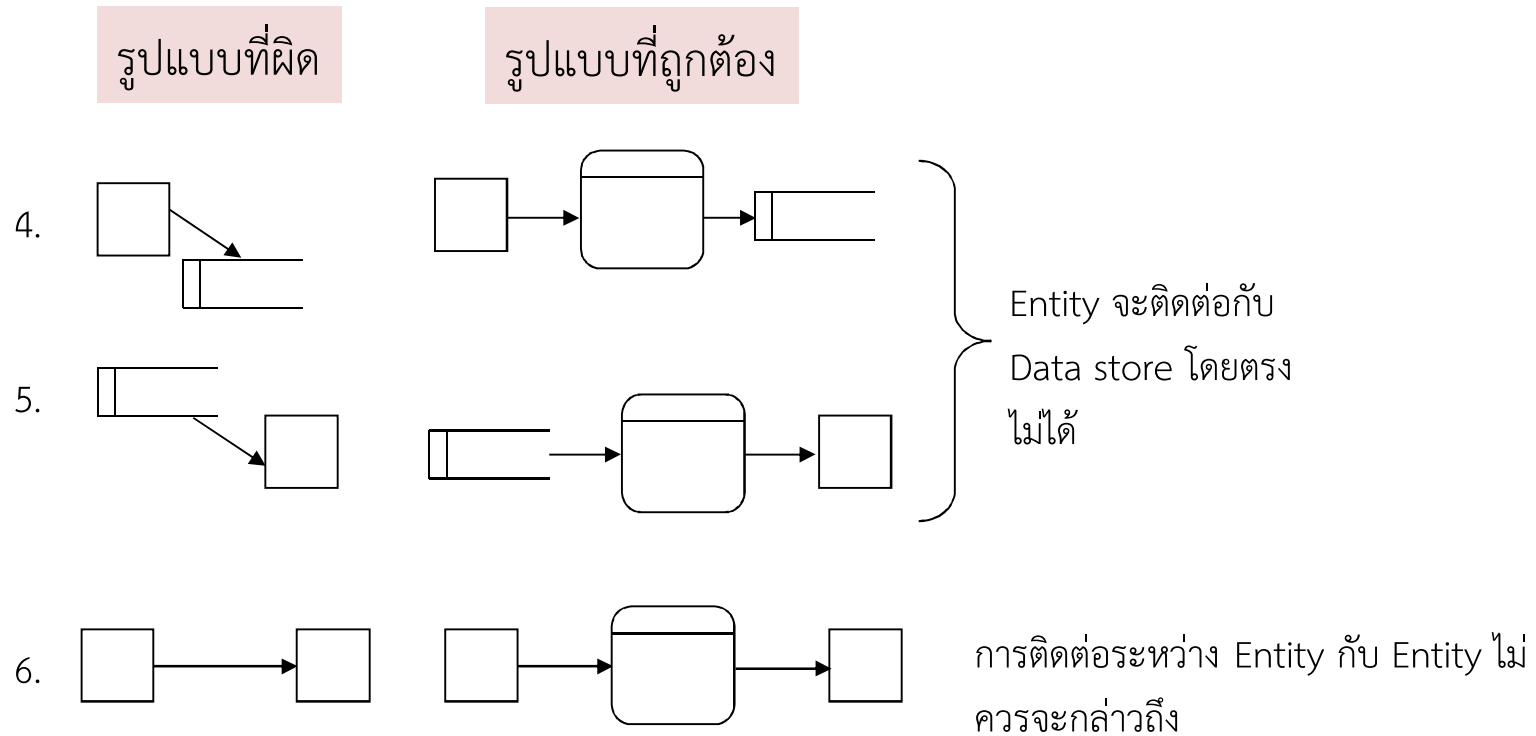
วิธีการเขียนแผนภาพการไหลข้อมูลในรูปแบบที่ถูกต้อง

แผนภาพกระแสข้อมูล (Data Flow Diagram)

วิธีการเขียนแผนภาพการไหลข้อมูลในรูปแบบที่ถูกต้อง

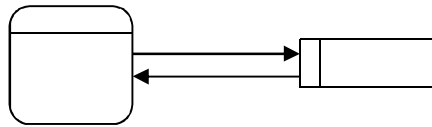
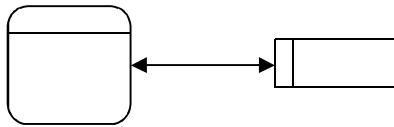
แผนภาพกระแสข้อมูล (Data Flow Diagram)

วิธีการเขียนแผนภาพการไหลข้อมูลในรูปแบบที่ถูกต้อง

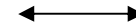
รูปแบบที่ผิด

รูปแบบที่ถูกต้อง

7.

ถ้าข้อมูลที่เข้าและออกไม่ใช่ข้อมูลตัวเดียวกัน ไม่ควรใช้สัญลักษณ์

การพัฒนาแผนภาพกระแสข้อมูล (Development data flow diagrams)

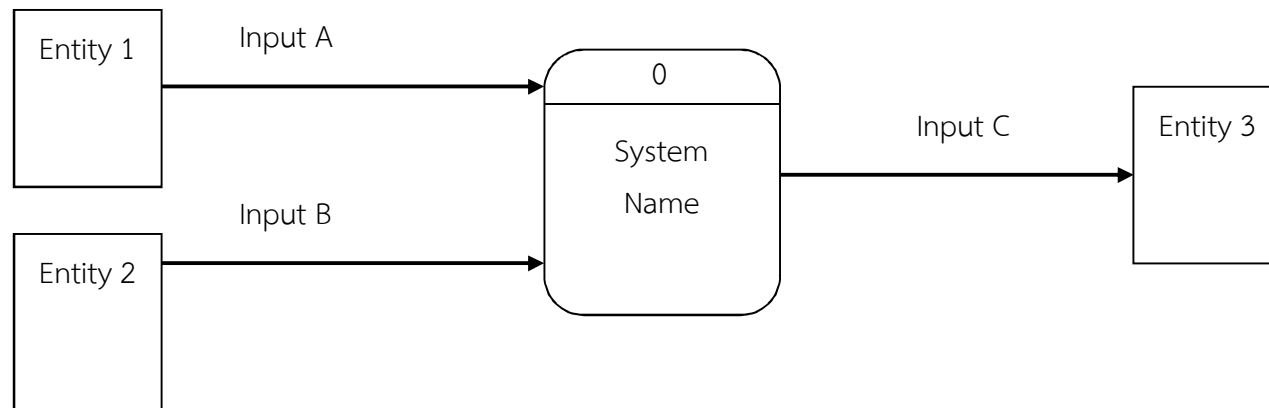
1. รวบรวมข้อมูลจากระบบงานที่ต้องการวิเคราะห์ระบบ เนื้อหาข้อมูลที่ต้องการคือ

- แหล่งกำเนิด (External entity)
- โพรเซสหรือการประมวลผล (Process)
- การไหลของข้อมูล (Data flow)
- การเก็บข้อมูลหรือแหล่งข้อมูล (Data store)

การพัฒนาแผนภาพกระแสข้อมูล (Development data flow diagrams)

2. สร้างแผนภาพกระแสข้อมูลระดับสูงสุด (Context Diagram)

การสร้างแผนภาพกระแสข้อมูลสูงสุดขั้นตอนนี้แสดง แหล่งกำเนิด (External entity) และ การไหลของข้อมูล (data flow) ไม่แสดง รายละเอียดการทำงานของโปรเซส (Process) และในขั้นนี้ไม่ต้องแสดง แหล่งเก็บข้อมูลให้เห็น

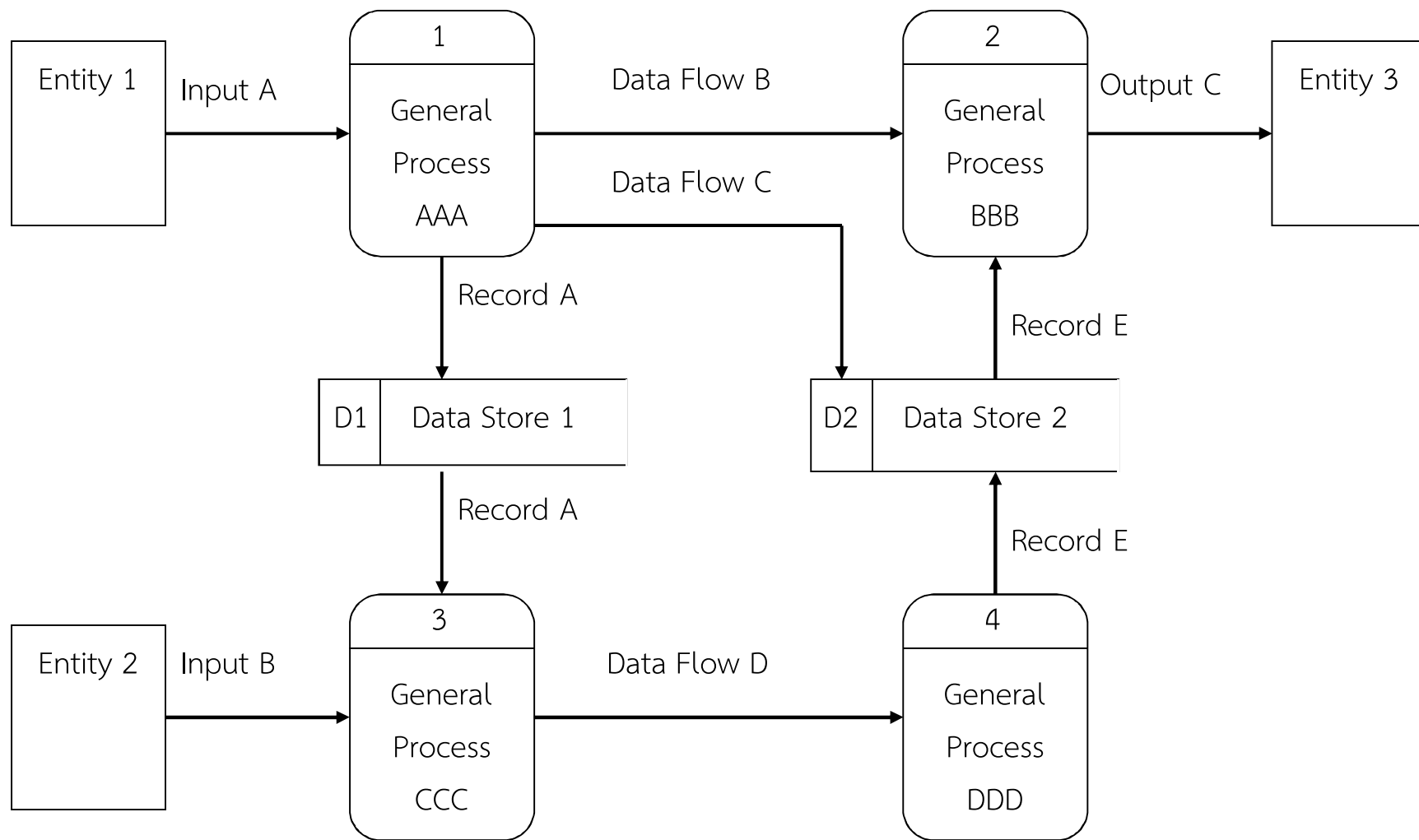

การพัฒนาแผนภาพกระแสข้อมูล (Development data flow diagrams)

3. สร้างแผนภาพกระแสข้อมูลระดับภาพรวม (Diagram 0)

สร้างแผนภาพกระแสข้อมูลระดับภาพรวม แสดงโปรเซส (Process) โดยภาพรวมให้เห็นว่ามี โปรเซสหลักของระบบมีอะไร และในขั้นนี้ต้องแสดงแหล่งเก็บข้อมูลให้เห็น

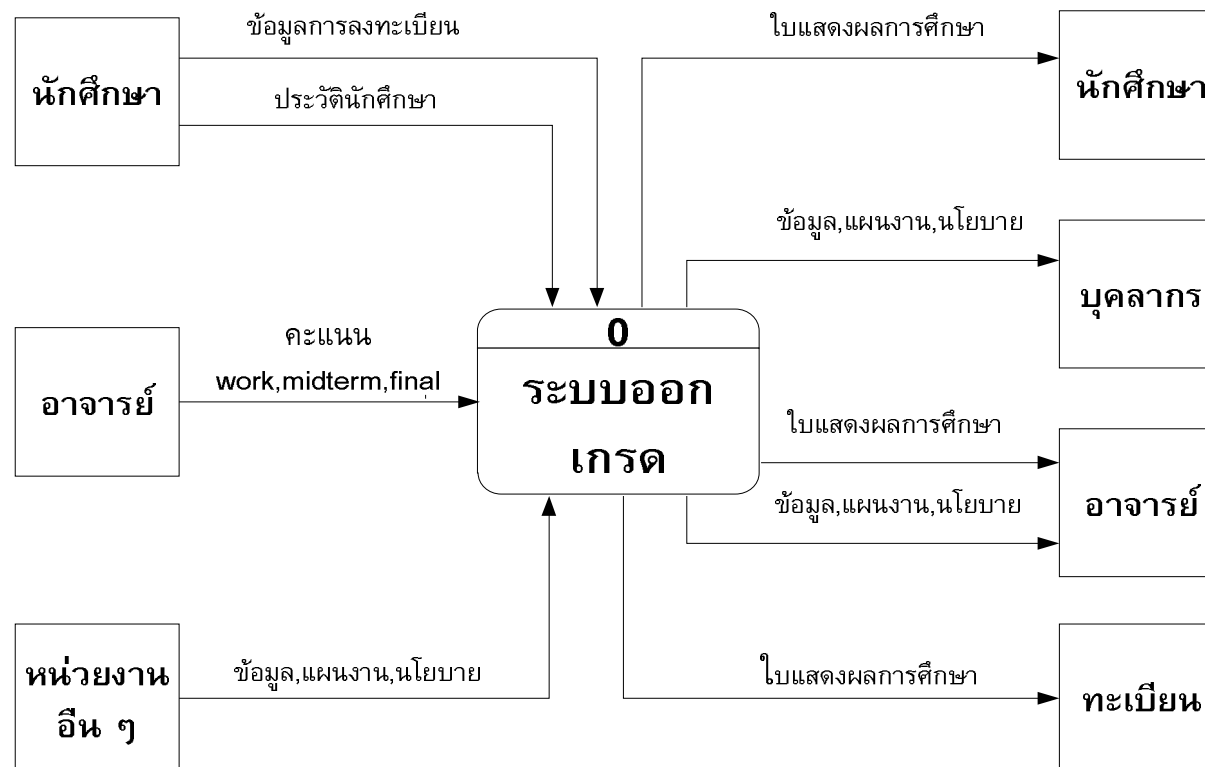
3. สร้างแผนภาพกระแสข้อมูลระดับภาพรวม (Diagram 0)

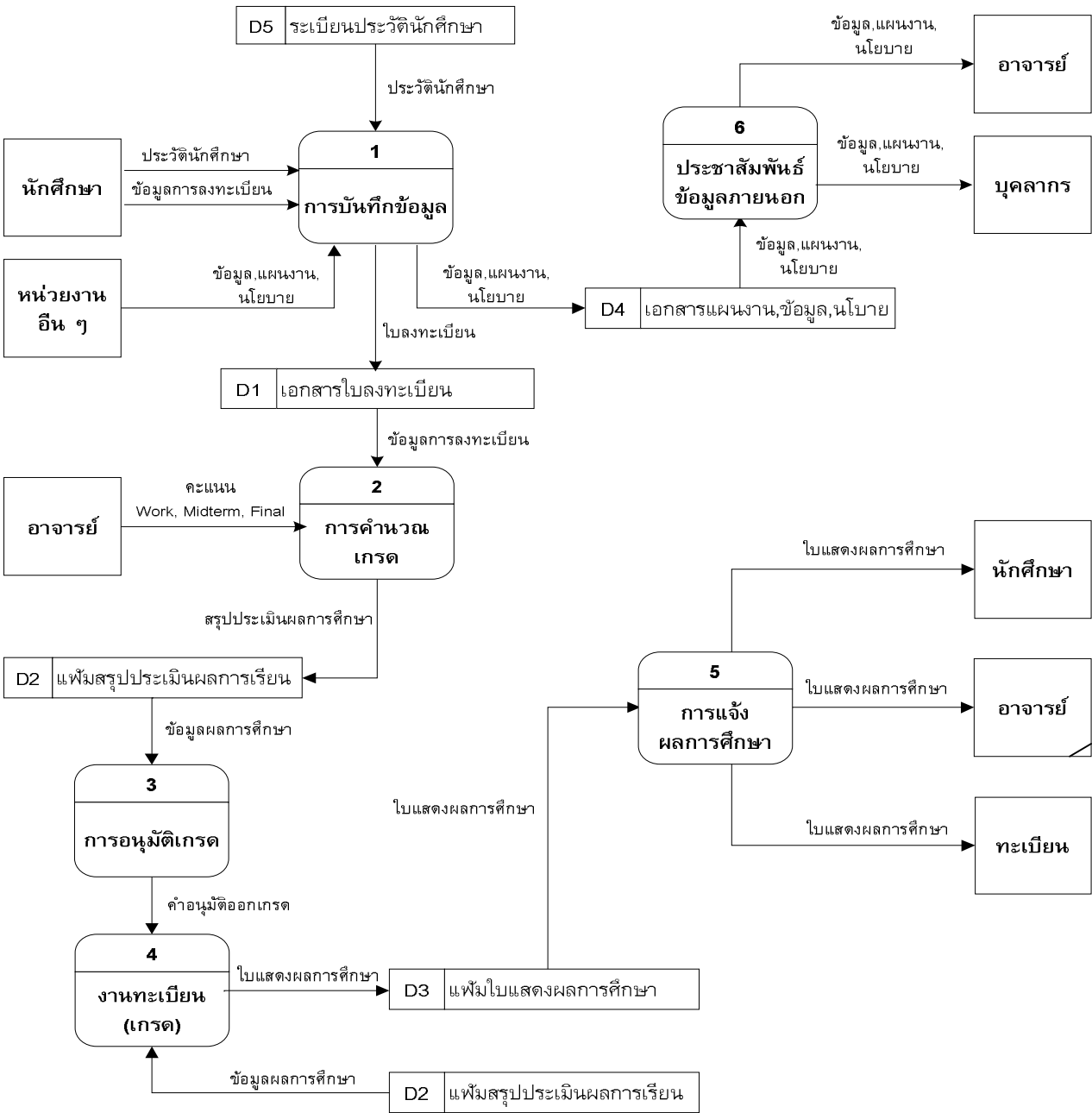
ตัวอย่างการวิเคราะห์ระบบปัจจุบัน

การออกเกรดให้กับนักศึกษา Logical Data flow Diagram

แผนภาพกระแสข้อมูลระดับสูงสุด (Context Diagram)

แผนภาพกระแสข้อมูลระดับภาพรวม (Diagram 0)

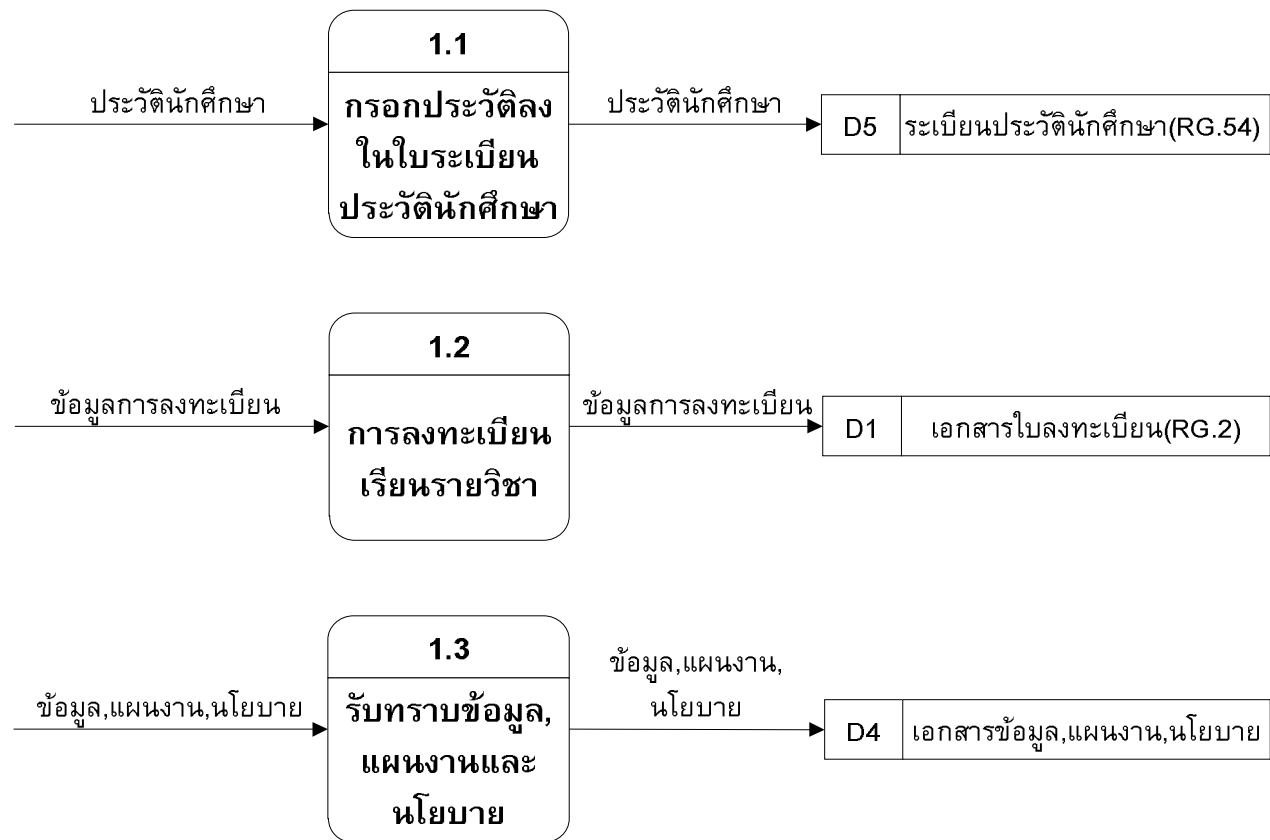

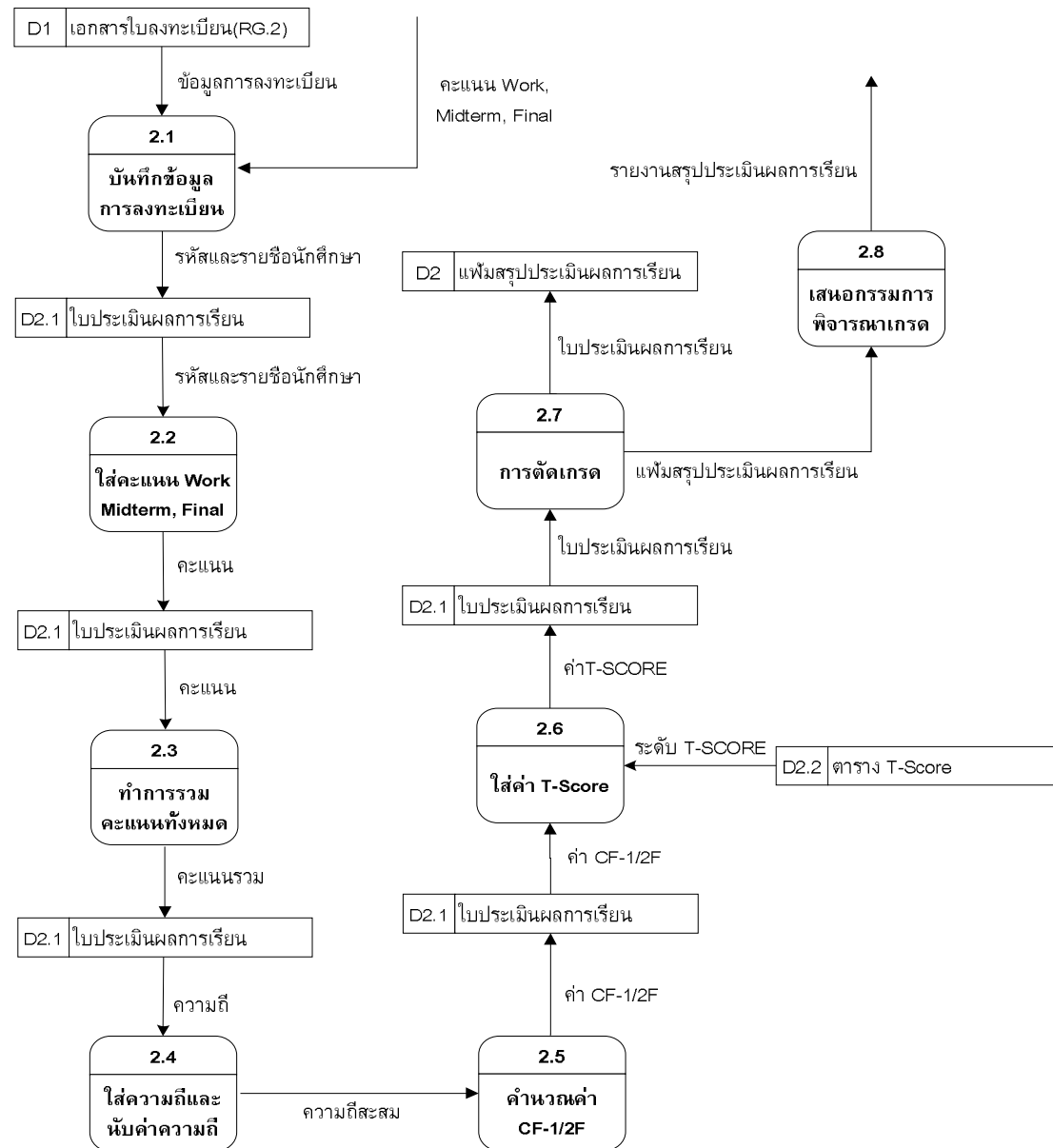
ตัวอย่างการวิเคราะห์ระบบปัจจุบัน

การออกเกรดให้กับนักศึกษา Logical Data flow Diagram

โพรเซสระบบลูก (Child diagram) จาก โพรเซสที่ 1

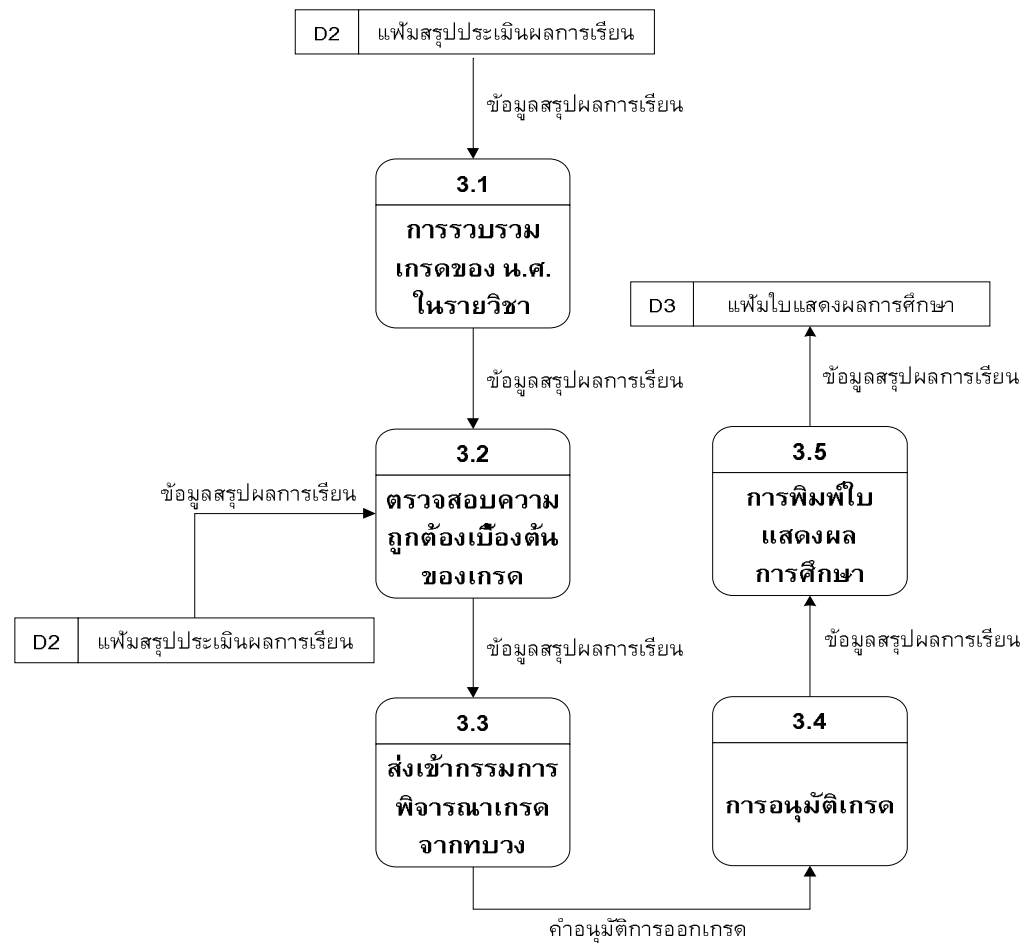
โปรเซสระบบลูก (Child diagram) จาก โปรเซสที่ 2

ตัวอย่างการวิเคราะห์ระบบปัจจุบัน

การออกเกรดให้กับนักศึกษา Logical Data flow Diagram

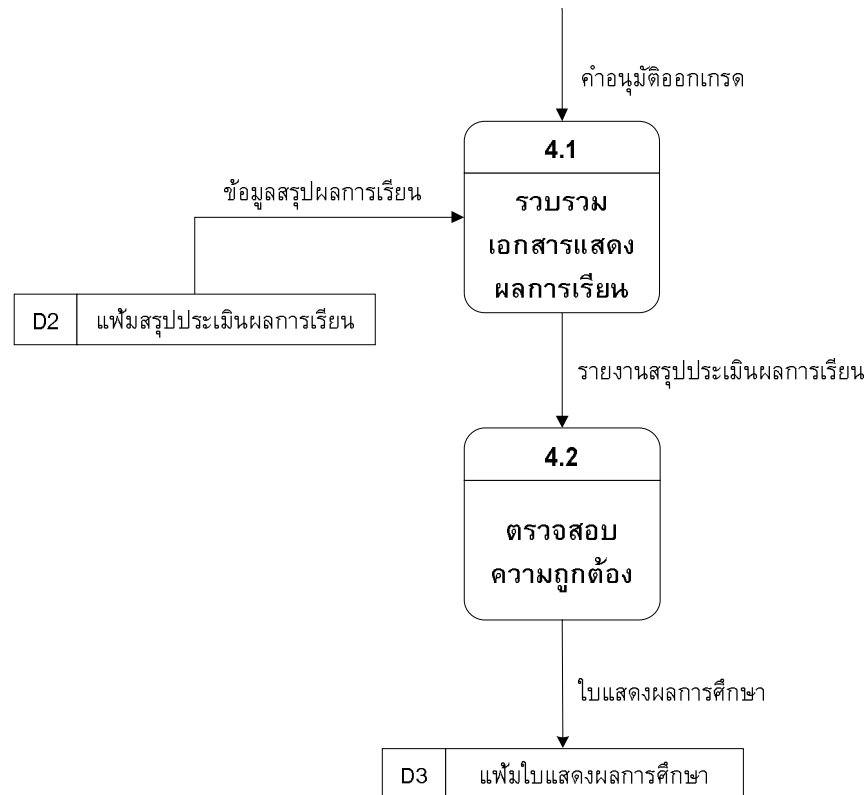
โพรเซสระบบลูก (Child diagram) จาก โพรเซสที่ 3

ตัวอย่างการวิเคราะห์ระบบปัจจุบัน

การออกเกรดให้กับนักศึกษา Logical Data flow Diagram

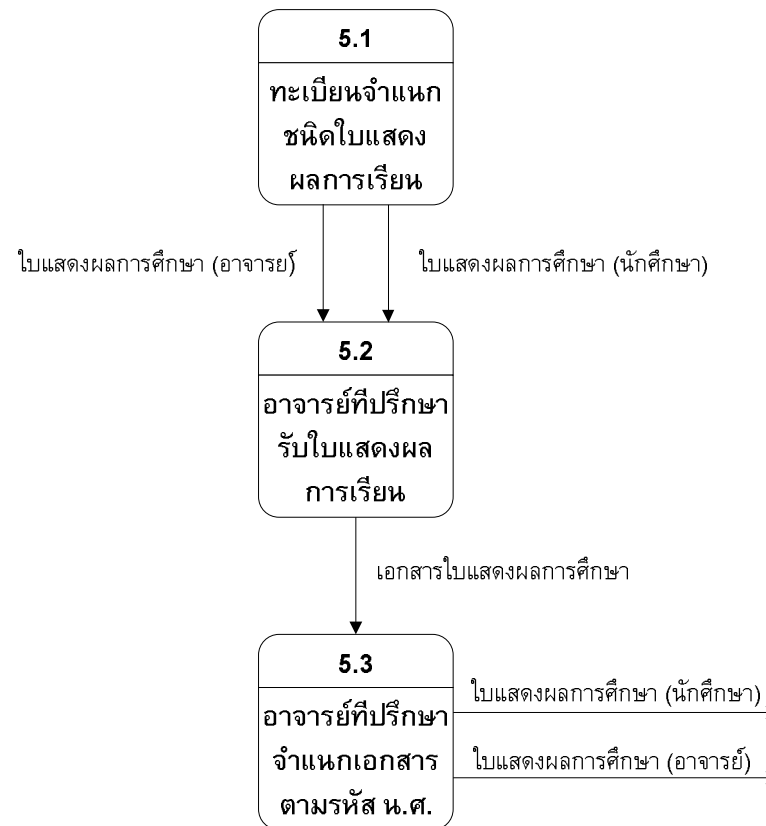
โพรเซสระบบลูก (Child diagram) จาก โพรเซสที่ 4

ตัวอย่างการวิเคราะห์ระบบปัจจุบัน

การออกเกรดให้กับนักศึกษา Logical Data flow Diagram

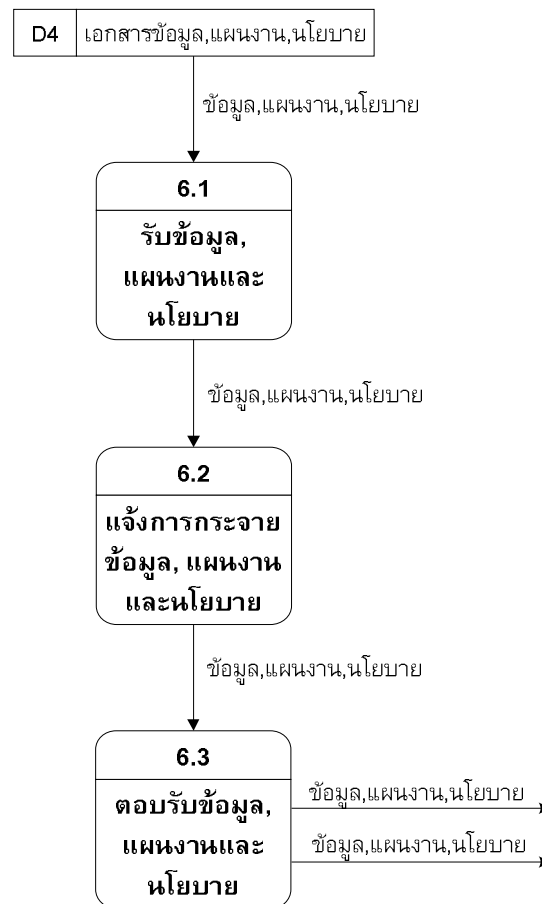
โพรเซสระบบลูก (Child diagram) จาก โพรเซสที่ 5

ตัวอย่างการวิเคราะห์ระบบปัจจุบัน

การออกเกรดให้กับนักศึกษา Logical Data flow Diagram

โพรเซสระบบลูก (Child diagram) จาก โพรเซสที่ 6

แบบจำลอง E-R

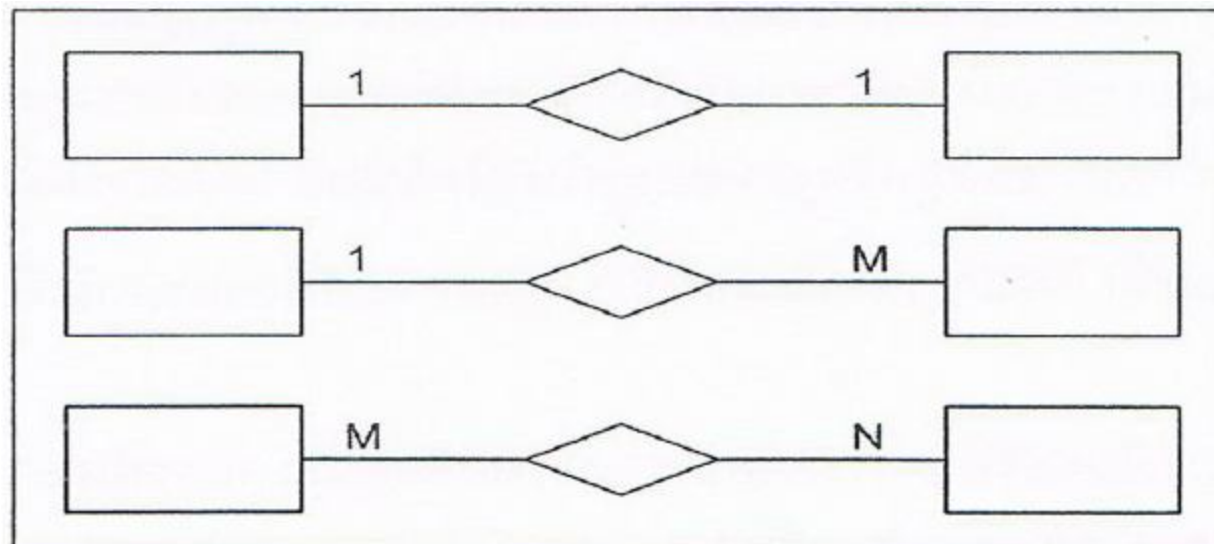
ในปี ค.ศ. 1976 Peter Chen ได้พัฒนาแบบจำลอง E-R ขึ้นมาเพื่อใช้ในการออกแบบฐานข้อมูล และนับจากนั้นเป็นต้นมาแผนภาพ E-R ก็ได้มีการนำไปใช้อย่างกว้างขวางและแพร่หลาย และในปัจจุบันได้รับการพัฒนาแบบจำลอง E-R ในรูปแบบของ Crow's Foot Model

โครงสร้างข้อบังคับ (Structural Constraints)

Cardinality Constraints ประกอบด้วย

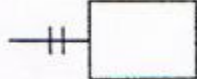
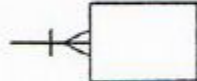
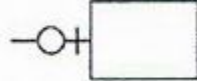
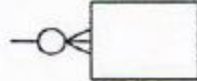
- One to One (1:1)
- One to Many (1:M)
- Many to Many (M:N)

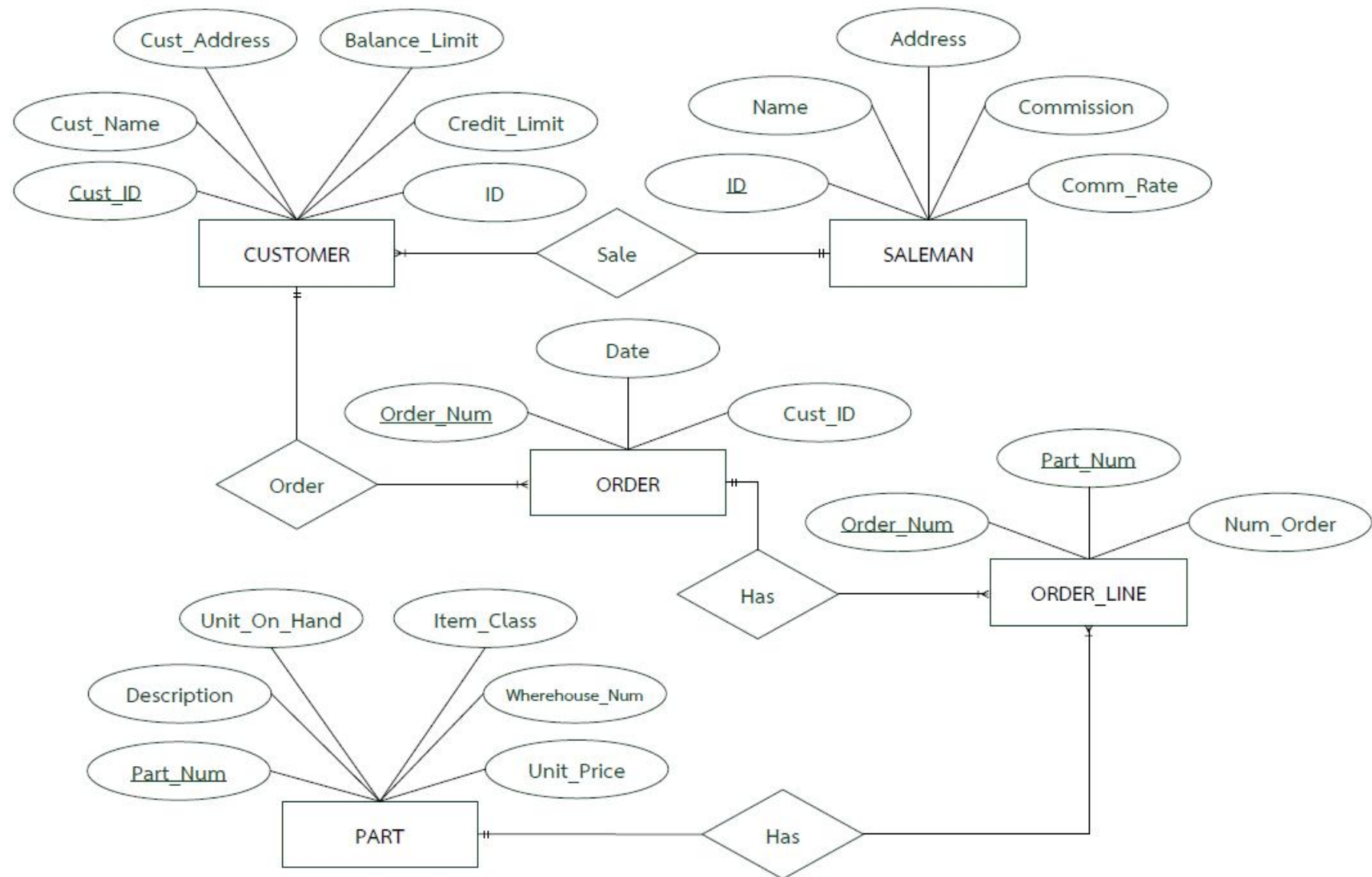

โครงสร้างข้อบังคับ (Structural Constraints)

สรุปสัญลักษณ์ข้อบังคับบนความสัมพันธ์

Cardinality Interpretation	Graphic Notation	Multiplicity Constraints (UML)
Mandatory one (one and only one)		1..1
Mandatory Many (one or more)		1..*
zero or one		0..1
zero or more		0..*

ตัวอย่างการเขียน ER Diagram

ระยะที่ 4 การนำไปใช้ (Implementation Phase)

ระยะของการนำไปใช้จะเกี่ยวข้องกับการสร้างระบบ การทดสอบและการติดตั้งระบบ

- สร้างส่วนประกอบซอฟต์แวร์
- ตรวจสอบความถูกต้องและทดสอบระบบ
- แปลงข้อมูล
- ติดตั้งระบบ
- จัดทำเอกสารระบบ
- ฝึกอบรมและสนับสนุนผู้ใช้
- ทบทวนและประเมินผลระบบภายหลังการติดตั้ง

ระยะที่ 5 การบำรุงรักษา (Maintenance)

โดยปกติแล้ว ระยะการบำรุงรักษา จะไปถูกนำเข้าไปรวมไว้ในขั้นตอนของ SDLC จกว่าระบบจะทำการติดตั้งเรียบร้อยแล้วเท่านั้น ระยะนี้จะใช้เวลานานที่สุดเมื่อเทียบกับระยะอื่นๆ เนื่องจากระบบจะต้องได้รับการบำรุงรักษาตลอดระยะเวลาที่มีการใช้งาน

ระยะที่ 5 การบำรุงรักษา (Maintenance)

กิจกรรมในระยะการบำรุงรักษา ประกอบด้วย

- การบำรุงรักษาระบบ
- การเพิ่มเติมคุณสมบัติใหม่ๆ เข้าไปในระบบ
- การสนับสนุนงานผู้ใช้

เครื่องมือสนับสนุนการพัฒนาระบบ

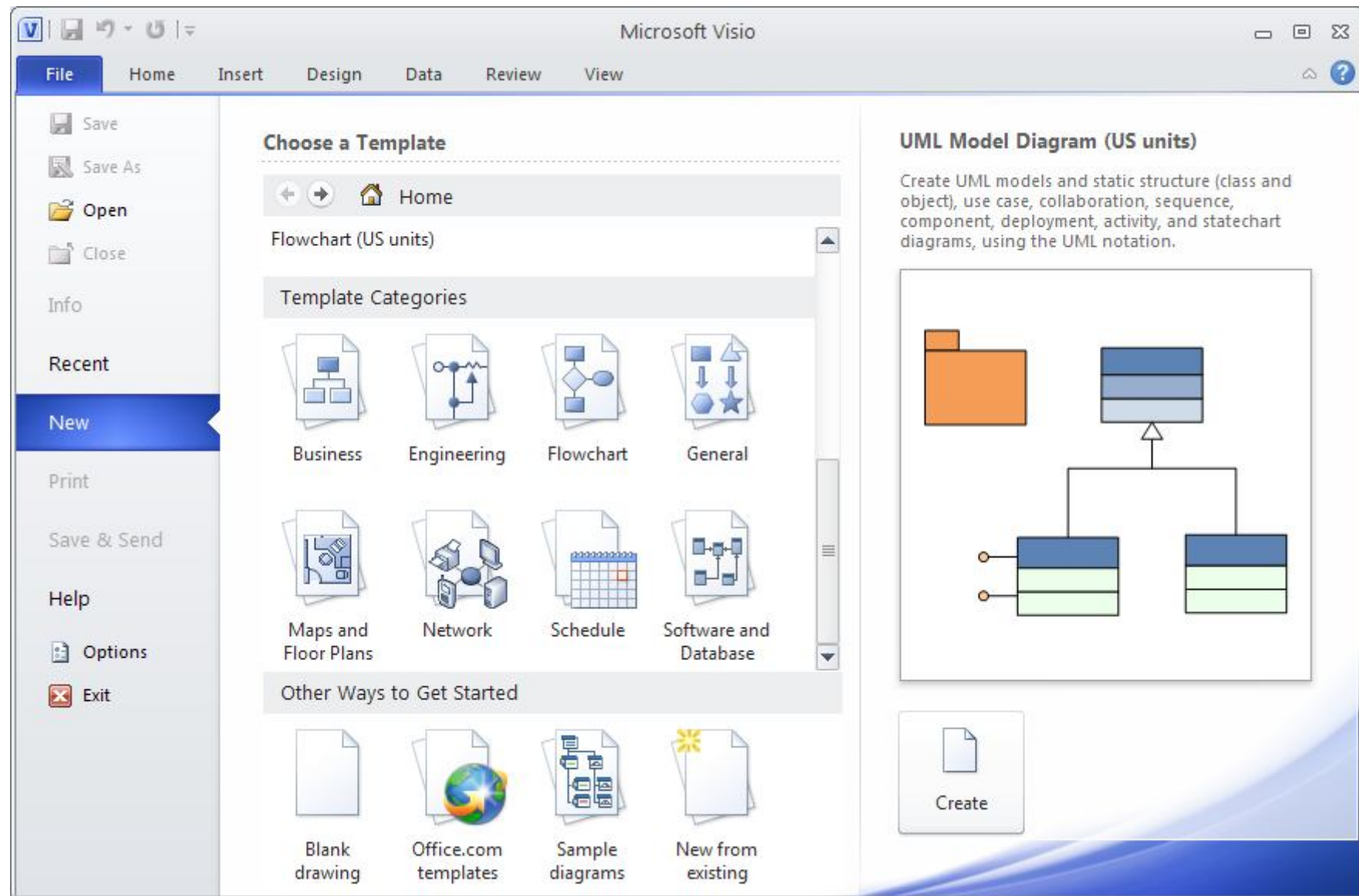
ปัจจุบันมีเครื่องมือหลากหลายชนิด ที่สามารถนำมาประยุกต์ใช้กับการพัฒนาระบบให้สำเร็จได้ด้วยความรวดเร็วและมีคุณภาพ นั่นก็คือ Computer-Aided Software Engineering (Case Tools) หรือที่มักเรียกกันว่า เคสทูลส์

เครื่องมือสนับสนุนการพัฒนาระบบ

Computer-Aided Software Engineering (Case Tools)

- เครื่องมือสร้างแผนภาพ (Diagramming Tools)
- เครื่องมือพจนานุกรม (Dictionary Tools)
- เครื่องมือออกแบบ (Design Tools)
- เครื่องมือจัดการคุณภาพ (Quality Management Tools)
- เครื่องมือจัดทำเอกสาร (Document Tools)
- เครื่องมือออกแบบและสร้างชุดคำสั่ง (Design and Code Generator Tools)
- เครื่องมือทดสอบ (Testing Tools)

ตัวอย่างโปรแกรม MS-Visio เครื่องมือช่วยวาด (Drawing Tool)

Reference : <http://holowczak.com/drawing-e-r-diagrams-with-crows-foot-notation-using-microsoft-visio-tutorial/>

เอกสารอ้างอิง :

โอภาส เอี่ยมสิริวงศ์ (2555). การวิเคราะห์และออกแบบระบบ กรุงเทพฯ : ซีเอ็ดยูเคชั่น จำกัด
สมศักดิ์ โชคชัยชุตีกุล (2553). การวิเคราะห์และออกแบบระบบ. กรุงเทพฯ : โปรวิชั่น
สการรัตน์ จงพัฒนากร (2551). การวิเคราะห์และออกแบบระบบสารสนเทศ
กรุงเทพฯ : มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์

THE END